

den Slags Industri her i Landet, vil det baade for Industrien og for os Alle være gavnligt, om man kunde anspore disse Fabrikker til at lægge sig efter at lave bedre Ting.

Om Bestyttelsen overhovedet for Fabrikkerne vil jeg dog gjøre den Bemærkning, at det jo ikke stiller sig ganske saaledes, som man maatte faae Udtryk af ved at høre den første ærede Taler, at man her staar overfor et Enten-Eller, at man enten maa berøve den indenlandske Industri al Bestyttelse, hvilket vil være enstydigt med at offere den eller paa den anden Side imødekomme alle de Ønsker, der kunne falde paa at melde sig fra Industriens Side. Jeg kan godt lide det Udtryk, der synes at være kommet noget i Misfærd: „moderat Bestyttelse“, og jeg tror ikke saaledes som den første ærede Taler, at dette Udtryk i den Grad kan forbinde de to Foreninger, at deres Programmer i Hovedsagen falde sammen. For mig er der meget stor Forskjel paa, om man som den ene Forening stiller det i Spidsen at faae Reformen i Retning af mindre Bestyttelse, eller om man, som den anden Forening siger, lad os ikke faae en Toldreform, men skulle vi have en, lad os saa faae Bestyttelsen sat op. Jeg er ikke af dem, som mene, at man skulde vedtage saadanne radikale Foranstaltninger, at man dermed skulde umuliggjøre en stor Del af den Industri, som nu er blomstret op her i Landet. Ganske vist erkjender jeg, at en hel Del af den Industri, som er kommen frem under den Bestyttelse, vi have havt, virker paa en ikke ganske naturlig Maade og ikke under naturlige Forhold, og den Toldlov, som vi have, og som er bleven altfor gammel, har naturligvis bidraget Sit til, at denne Industri har kunnet komme frem. Dog ikke alene selve Toldloven, men tidt ogsaa den Fortolkning, der er givet af den fra Autoriteternes Side, har bidraget mægtig til, at der blandt os er kommet Fabrikvirksomheder op, som slet ikke burde være komne op, fordi de ikke høre hjemme her. Der har hos Autoriteterne i det Hele været en temmelig stor Tilbøielighed til, hver Gang, der var Tale om at fortolke et vist Stof ind under en ny Position, da at faae den ind under en Position, hvor Tolden var høj, idet man mente, at det at have Statskassens Læse for Die og skaffe saa meget som muligt ind i den var en god Embedsmands Pligt. Derved er der kommet saadanne Abnormiteter frem, at mange simple Ting beskaffes med ligesaa meget eller mere end deres Værdi. Under Ly af denne meget store Bestyttelse har man faaet Fabrikker frem her hjemme, og der maa være

tjent mange Penge ved dem i Løbet af saa Aar. De Folk, som have anlagt dem, kunne vel blive ængstelige, naar vi faae foreslagt et Toldlovsforflag, men det er dem forøvrigt lige meget, thi de vide, at det gaar langsomt her i Rigsdagen, dels paa Grund af Folkethingets Fordringer og dels paa Grund af Ministerens Fasthed, og tilmed have de tjent saa meget, at de godt kunne offere, hvad der er anvendt paa Maskiner og Bygninger, selv om en Toldreform skulde komme. Men overfor saadanne Virksomheder skjønner jeg ikke, at der er nogen Forpligtelse til fuldt ud at opretholde de samme gunstige Betingelser som hidtil. Der bør i denne Henseende finde nogen Moderation Sted, navnlig i Bestyttelsen, og det er i alt Fald af den ene af de to Foreninger blevet forlangt. Jeg skal erkjende, at den høitærede Minister har foreslaaet Nedsættelse for adskillige Positioners Besiddende, der ere af ikke ringe Betydning for det almindelige Forbrug, og dersom dette Forflag var kommet frem uden Forbindelse med Forslagene om Ol- og Brændevinsstat, vilde det have været et ganske kjont Forflag og ret passende Nedsættelser at byde som Grundlag for en Forhandling; men da det ikke er Tilfældet, men den høitærede Minister, som tidligere paavist — tror jeg — igjennem Forslagene om Ol- og Brændevinsstat forlanger ikke blot fuld Dækning for Nedsættelserne, men endog en ret betydelig Merindtægt, synes det mig, at der kan være andre Ting at tage med blandt Nedsættelserne ved en Toldlovsrevision, og jeg skal da nævne en særdeles betydningsfuld Artikel: Sukker. Det er ganske vist mange Penge, $4\frac{1}{4}$ Million eller saa omtrent om Aaret, men dersom Forslaget om Ol- og Brændevinsstaten gik igjennem i den Skikkelse, hvori det er foreslaaet, fik vi grumme mange Penge at bruge, og saa var der Intet i Veien for at tage Sukker med. Ligesom den ærede første Taler skal jeg henstille, om det ikke vilde være rigtigt at gjøre Petroleum helt fri, baade, som her nævnt, af Hensyn til dens Anvendelse som Drivkraft og ogsaa af Hensyn til det store almindelige Forbrug deraf. Maaſte kunde der ogsaa være andre Ting, som man kunde tage med. Jeg har den Opfattelse, at de store Indtægter, som mulig ville komme ind ved Ol- og Brændevinsstaten, vilde det være rigtigt at anvende fuldt ud til Nedsættelser paa Toldloven — det er jo Toldlov i begge Tilfælde — og jeg vilde finde det meget urigtigt, om man vilde fastholde Fordringen om, at en Del af disse Penge skulde bruges til Dit og Dat, at en Del